2014

Ecologische quickscan Ff-wet en EHS toetsing

Kampsweg 27 te Wijster

FaunaX
Faunistisch Onderzoek & Advies

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan Ff-wet en EHS toetsing
Kampsweg 27 te Wijster

Verkennende inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet en EHS toetsing

Gorredijk, januari 2014

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte

Contactpersoon:
Dhr. E. Venema

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk:
Mw. J. Arisz

Rapportage:
Mw. J. Arisz

Autorisatie:
Mw. W. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX . Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2014). Ecologische quickscan Ffwet en EHS toetsing Kampweg 27 Wijster. Rapport 1402, Bureau FaunaX, Gorredijk.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 Ligging en karakteristiek 2

1.3 Opzet quickscan Ff-wet 6

1.4 Opzet EHS toetsing 7

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING 8

2.1 Natuurbeschermingswet 8

2.2 Ecologische hoofdstructuur 9

2.3 Flora- faunawet 9

3. QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET 10

3.1 Flora 10

3.2 Vogels 10

3.2.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen 10

3.2.2 Overige broedvogels 11

3.3 Zoogdieren 11

3.3.1 Vleermuizen 11

3.3.2 Overige zoogdiersoorten 15

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen 15

3.4.1 Amfibieën 15

3.4.2 Reptielen 15

3.4.3 Vissen 16

3.5 Ongewervelden 16

4. ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR 17

4.1 Inleiding beleid EHS Provincie Drenthe 17

4.1.1 Belangrijkste spelregels EHS 17

4.1.2 Ontwikkelingen binnen de EHS 18

4.2 EHS toetsing Kampsweg 27 Wijster 18

4.2.1 Ligging binnen de EHS 18

4.2.2 Toetsing wezenlijke kenmerken en waarden EHS 19

5. SAMENVATTING EN CONCLUSIES 23

5.1 Overzicht beschermde soorten Ff-wet 23

5.2 Effectbepaling, conclusies en aanbevelingen Ff-wet 23

5.3 Samenvatting EHS toetsing 25

5.4 Samenvatting project 25

6. BRONNEN EN LITERATUUR 26

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET **27**
Algemene zorgplicht 27
Verbodsbepalingen 27
Omgaan met beschermde soorten 27
Vogels 28
Zorgvuldig handelen 28
BIJLAGE II. SPELREGELS EHS PROVINCIE DRENTHE **30**
BIJLAGE III. SCHEMA TOESING EHS RIJKSBELEID **36**

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

HLB BV, gevestigd aan de Kampsweg 27 te Wijster is voornemens bedrijfsuitbreiding te realiseren op deze locatie. In figuur 1 is de afbakening van het plangebied weergegeven. Figuur 2 geeft de toekomstige inrichting van het terrein weer. Voor de beoogde bedrijfsuitbreiding wordt zowel uitbreiding van bebouwing als uitbreiding van verharding voorzien. Voor de uitbreiding van de bebouwing wordt een deel van het hoofdgebouw gesloopt (zie figuur 3).

Aangezien de beoogde werkzaamheden een ruimtelijke ingreep betreffen, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Ligging van het plangebied.

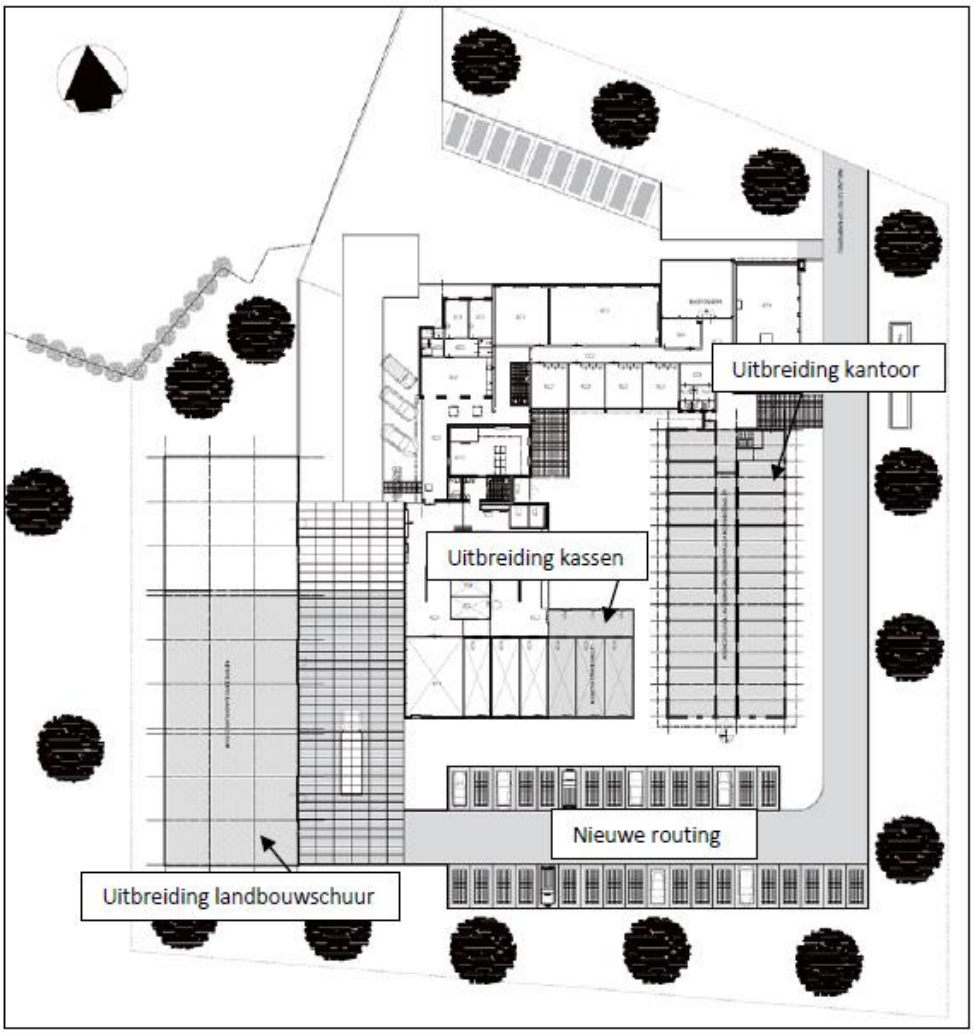

Figuur 2. Beoogde nieuwe inrichting van het plangebied (bron: Rho adviseurs voor de leefruimte).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Kampsweg (in figuur 1 aangegeven als Wijsterseweg). Aan de oost- en zuidzijde wordt het plangebied begrensd door de aanwezige afscheiding door middel van een (laag) hekwerk. Aan de westzijde wordt het plangebied begrensd door een denkbeeldige lijn langs een losstaande loods op het terrein.
Het plangebied bestaat uit de bestaande bedrijfsbebouwing van HLB BV en het omliggende terrein, bestaande uit verharding, gazon, plantsoen, een bomenrij en een bosrand/bos. De diverse elementen op het terrein zijn weergegeven in figuur 3 en worden besproken in de tekst hieronder.

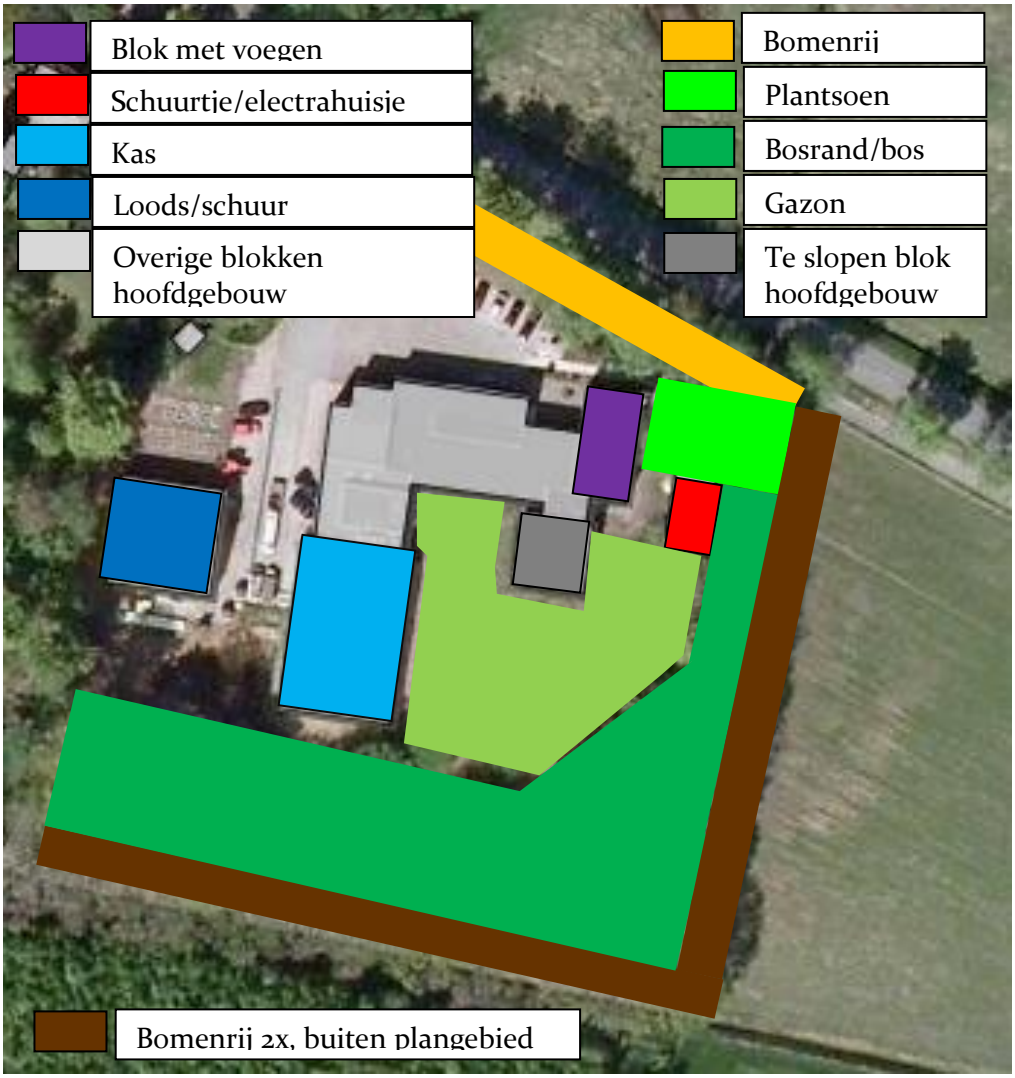

Figuur 3. Gebruikte onderverdeling van het plangebied naar de eigenschappen van het betreffende element/biotoop.

De bedrijfsbebouwing bestaat uit enkele geschakelde blokken met hieraan vast gebouwd een kas. Daarnaast zijn een losstaande loods en een losstaand schuurtje/elektriciteitsgebouwtje aanwezig.
De geschakelde blokken zijn allen opgetrokken uit baksteen, geen van deze blokken heeft een dak met dakpannen. De blokken zijn verder vrij divers van opzet. Een deel van de blokken heeft geen verdieping, andere wel. Een deel van de blokken heeft een plat dak, andere juist een flauw schuin dak. De figuren 4 en 5 geven een impressie van het hoofdgebouw. In één blok zijn in de muren (open) stootvoegen aanwezig (voor de locatie van dit blok zie figuur 3), wat duidt op aanwezigheid van een spouwmuur. De aangebouwde kas is grotendeels opgetrokken uit glas met ondersteunende constructies (zie figuur 6).
De losstaande loods is volledig opgetrokken uit metalen beplating (zie figuur 6). Ook het puntdak is opgetrokken uit deze beplating.
Het schuurtje/elektriciteitshuisje ten slotte is opgetrokken uit baksteen en heeft een plat dak (figuur 7). Een deel van het schuurtje is in gebruik als houtopslag. Het elektriciteitshuisje wat aan het schuurtje is vast gebouwd is in beheer door de betreffende leverancier en dus niet van HLB BV.

Figuur 4. Impressie van het hoofdgebouw (voorzijde).

Figuur 5. Impressie van het hoofdgebouw (westzijde), met op de achtergrond de aangebouwde kas.

Figuur 6. Impressie van de kas (rechts) en de losstaande loods (schuur) (links).

Figuur 7. Impressie van het schuurtje (het elektrahuisje staat erachter en is op deze foto niet zichtbaar), met op de achtergrond een plantsoen met opgaande bomen.

Een klein deel van het plangebied bestaat uit verharding voor parkeerplaatsen en laden/lossen. De rest van het terrein kent een groene invulling. Aan de zijde van de Kampsweg bevindt zich tussen het fietspad van deze weg en de verharding een bomenrij met ondergroei. In westelijke richting gaat het terrein direct over in bos. Direct rondom de bebouwing in oostelijke en zuidelijke richting bestaat het groen vooral uit 'gazon', met enkele losse bomen erop en een haag van klimop. Dit 'gazon' gaat over in een bosrand/bos. Bestaat het 'gazon' bijna uitsluitend uit grassen, richting het bos komen hier meer kruiden in, wordt het ruiger en gaat via een rij struiken over in een strook beuken / berkenbos (figuur 8). In de bosrand liggen twee aarden hopen bijna geheel begroeid met grassen en kruiden. Eén hiervan kent een noord-zuid oriëntatie, de ander een oost-west oriëntatie. Dwars op de bosrand ligt een geul, welke tijdens het veldbezoek een kleine laag water bevatte. In de bosstrook ligt een bult met zand en verspreid metalen pijpen.

Figuur 8. Impressie van de zuidelijke helft van het plangebied, met centraal op de foto de geul en rechts beide aarden bulten.

Aan de oost- en zuidzijde bevindt zich aan de buitenzijde van de afscheiding (en dus net buiten het plangebied) een bomenrij. Deze bestaat aan de zuidzijde uit monumentale inheemse eiken en aan de oostzijde uit opgaande inheemse eiken en beuken. Verder in zuidelijke richting bevindt zich een watervoerende watergang en aan de overzijde hiervan een opstand van aangeplante nog vrije jonge bomen. In oostelijke richting bevindt zich voorbij de bomenrij een greppel en aan de overzijde hiervan een agrarisch perceel dat tijdens het veldbezoek in gebruik was als grasland. Ten noorden van de Kampsweg bevindt zich een meer natuurlijk grasland wat in westelijke richting weer over gaat in bos. Ten westen van het plangebied is loofbos aanwezig.

1.3 Opzet quickscan Ff-wet

In opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedsfeer van de geplande werkzaamheden. Op 13 januari 2014 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gehele terrein visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 6.

1.4 Opzet EHS toetsing

Tijdens het veldbezoek uitgevoerd ten behoeve van de quickscan Flora- en faunawet, is gekeken welk habitattype binnen het plangebied aanwezig is. Tevens zijn gegevens van de Provincie Drenthe verzameld over de afbakening en regelgeving van de EHS. Er heeft overleg met de Provincie plaatsgevonden over het project. Op 20 en 21 januari 2014 heeft dit overleg plaatsgevonden (met dhr. Venema van de Provincie Drenthe) via telefoon en e-mail. De plannen voor het perceel zijn hierbij voorgelegd.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage I).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Figuur 9. Ligging van het plangebied (blauwe stip) ten opzichte van Natura-2000 gebieden (oranje arcering) (bron: http://www.synbiosys.alterra.nl).

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Dwingelderveld (figuur 9). De werkzaamheden hebben naar verwachting echter geen effect op dit gebied of de aangewezen soorten. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

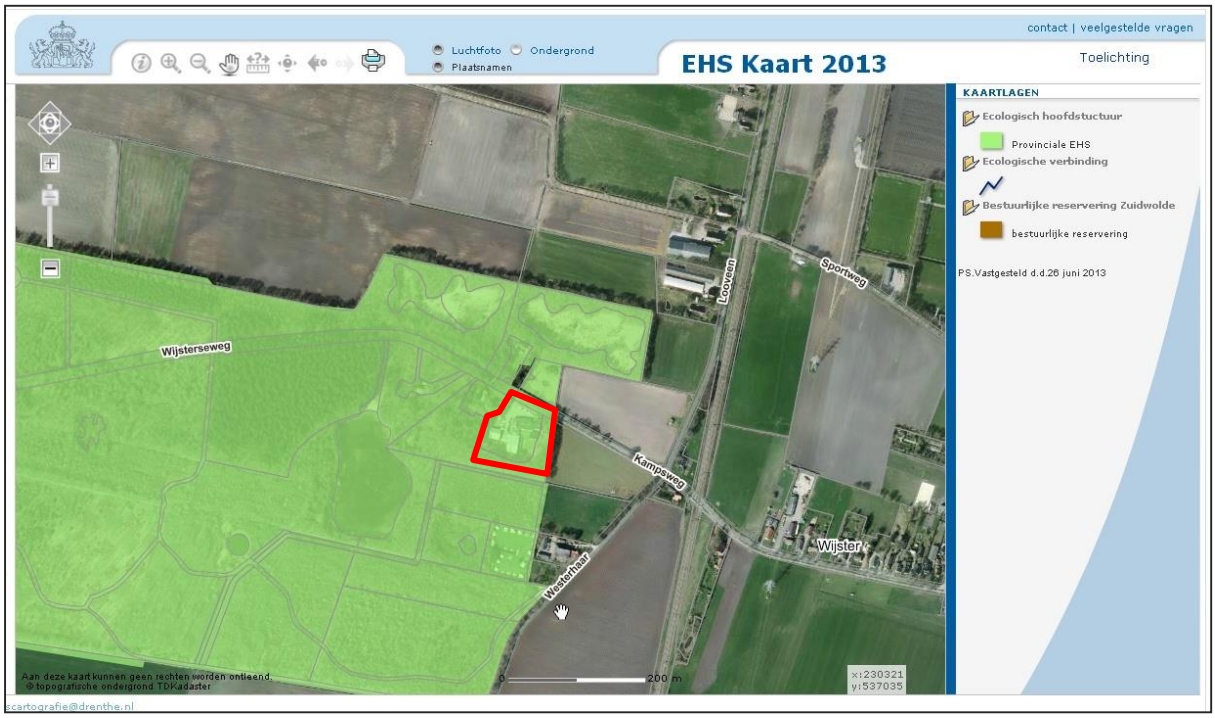

Figuur 10. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) binnen de EHS van de Provincie Drenthe (groene vlak) (bron: http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehs2013.html).

Het plangebied ligt binnen de EHS (figuur 10). Op de toetsing aan de EHS bepalingen wordt in gegaan in hoofdstuk 4.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage I bij dit document.

3. QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Flora

Binnen het plangebied worden geen beschermde plantensoorten verwacht. De kruidlaag in het plangebied bestaat uit grassen met algemene onkruiden van (matig) voedselrijke bodem als speenkruid, scherpe boterbloem, paardenbloem, brandnetel, bonte (gele) dovenetel, klimop en braam. Dit vormt geen geschikte habitat voor beschermde plantensoorten. Beschermde plantensoorten specifiek voor bosachtige habitats, zoals daslook en enkele varensoorten, zijn binnen het plangebied niet aanwezig.

3.2 Vogels

3.2.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

Binnen het plangebied worden geen nestplaatsen van gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen verwacht. De daken van het hoofdgebouw hebben geen dakpannen en zijn ofwel plat of hebben een zeer flauwe dakhoek. Dit maakt de dakconstructies hiervan ongeschikt voor soorten als huismus en gierzwaluw. Ook in de muren van het hoofdgebouw zijn geen mogelijkheden voor nestplaatsen van beide soorten. De metalen beplating van de losstaande loods is volledig afgedicht en hiermee niet toegankelijk voor gebouwbewonende vogelsoorten. Ook de muren en daken van het schuurtje/elektrahuisje zijn niet toegankelijk voor gierzwaluw en/of huismus.
In de bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen nesten van roofvogels, kraaiachtigen of uilen aanwezig. Alle bomen konden hierop worden geïnspecteerd.

Tijdens het veldbezoek zijn wel enkele vogelsoorten waargenomen die zijn opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten, te weten koolmees, pimpelmees en boomklever. Binnen het plangebied is één nestkast aanwezig, welke sporen vertoonde van recent gebruik als slaapplaats. In het plangebied en direct erbuiten zijn meerdere bomen aanwezig die door deze soorten gebruikt kunnen worden als nestplaats. Daarnaast waren op meer bomen sporen aanwezig van spechten, waaronder spechtengaten (voorbeeld figuur 11). Gezien de aanwezige bebouwing ligt het voor de hand dat dit gaten gemaakt door grote bonte specht betreft. Ook grote bonte specht (net als de andere spechtensoorten) is opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten.

Figuur 11. Spechtengat in één van de bomen binnen het plangebied.

3.2.2 Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn naast de in de vorige paragraaf genoemde soorten ook merel en staartmees waargenomen. In één van de bomen op het terrein was tevens een nest van een duif aanwezig, vermoedelijk van een houtduif. Binnen het plangebied kunnen meer broedvogelsoorten worden verwacht.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

Voor gebouwbewonende vleermuissoorten (alle soorten Ff-wet, tabel 3) is het hoofdgebouw geschikt als verblijfplaats. Eén blok van het hoofdgebouw heeft aan alle zichtbare zijden stootvoegen (zie figuur 3, paragraaf 1.2). Mogelijk zijn deze ook aanwezig aan de westzijde van het blok, maar deze zijde was niet te overzien. Aanwezigheid van stootvoegen maakt het aannemelijk dat er spouwmuren in dit blok aanwezig zijn, welke door deze stootvoegen bovendien toegankelijk zijn voor vleermuizen. Een voorbeeld van één van de zijden van dit blok is weergegeven in figuur 12. Spouwmuren zijn geschikt als jaarrond verblijfplaats voor vleermuizen.

De overige blokken van het hoofdgebouw lijken niet over spouwmuren te beschikken. Echter aan de westzijde van het hoofdgebouw waren nog wel enkele niet volledig aansluitende loodslabben aanwezig en was ruimte tussen dakbekleding en muur aanwezig. Ook in deze delen van het hoofdgebouw zijn daarom verblijfplaatsen van vleermuizen niet uit te sluiten. Deze constructies hebben zelf een beperkte bufferende werking , omdat dakpannen ontbreken, en zijn dan enkel geschikt als zomer- of paarverblijven. In geval ook deze delen van het hoofdgebouw over spouwmuren beschikken, zouden via deze loodslabben en niet

aansluitende daken ook aan deze zijden van het hoofdgebouw de spouwmuren toegankelijk kunnen zijn. Dan zijn ook aan deze zijden van het hoofdgebouw potentiële jaarrond verblijfplaatsen aanwezig.

De metalen beplating van de losstaande loods is volledig afgedicht en hiermee niet toegankelijk voor gebouwbewonende vleermuissoorten. De kas is voor vleermuizen ongeschikt. Het schuurtje heeft een plat dak zonder ruimte tussen dakbedekking en muur, ook zijn geen stootvoegen aanwezig. Het elektrahuisje heeft ook een plat dak zonder ruimte tussen dakbedekking en muur. Weliswaar waren ventilatieopeningen boven de deur aanwezig, maar indien vleermuizen aanwezig zouden zijn, zou dit kunnen leiden tot veiligheidsrisico's, waardoor aanwezige vleermuizen schadelijk zouden zijn. Bij aanwezige vleermuizen zouden deze verwijderd worden an zouden maatregelen getroffen zijn om de vleermuizen buiten te houden. Hierdoor kunnen in dit gebouwtje verblijfplaatsen van vleermuizen ook worden uitgesloten.

Figuur 12. Stootvoegen aan één van de blokken van de bedrijfsbebouwing. Aan alle zichtbare zijden van dit blok waren stootvoegen aanwezig.

Op het terrein staan meerdere bomen die geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij om zowel het middenterrein als de bosstrook in het zuidelijk deel van het plangebied. In de zuidoosthoek is een boom aanwezig met een grote lengtescheur, welke aan de bovenzijde is ingerot (figuur 13). Ter hoogte van beide bulten bij de geul is een hazelaar deels vergaan, deze heeft ook een voor vleermuizen geschikt holte. In de zuidwesthoek van het plangebied staat een beuk die mogelijk een voor vleermuizen geschikte holte heeft. Op het middenterrein ten slotte is een boompje aanwezig met een voor vleermuizen geschikte holte (figuur 14). De holte zit zeer laag, ongeveer 1,5 meter boven de grond waardoor deze boom zeker niet ideaal is voor vleermuizen, maar op voorhand verblijfplaatsen uitsluiten is niet mogelijk. In figuur 15 zijn de locaties van de bomen met voor vleermuizen geschikte holte zo goed mogelijk weergegeven.
De bomen in het plantsoen aan de Kampsweg (zie figuur 3, paragraaf 1.2) zijn omgroeid met klimop, waardoor hier geen voor vleermuizen toegankelijke holtes zichtbaar waren. Binnen het plangebied zijn verder geen bomen met geschikte holtes aanwezig.

De rij bomen langs de Kampsweg vormt een lijnvormig element in het landschap en zou door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vliegroute (en foerageergebied). Deze bomenrij heeft in oostelijke richting geen doorlopende verbinding met andere bomenrijen. Wanneer er in een van de bomen in het plangebied of het hoofdgebouw verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, is een essentiële functie van deze bomen als vliegroute in noordelijke, zuidelijke of westelijke richting echter niet uit te sluiten.

Figuur 13. Aantasting van een boom binnen het plangebied over een lengte van ongeveer 2 meter.

Figuur 14. Boom met holte op het middenterrein.

Figuur 15. Globale locaties van bomen met voor vleermuizen geschikte holten binnen het plangebied (onderlaag: BAG Viewer).

Zowel aan de oost als de zuidkant bevindt zich net buiten het plangebied een bomenrij (zie figuur 3, paragraaf 1.2). Aan de zuidkant is dit een rij met monumentale eiken, aan de oostzijde een rij van beuken en eiken. In bomen uit beide bomenrijen bevinden zich voor vleermuizen geschikte holten. Een voorbeeld van een boom met holte is weergegeven in figuur 16. In beide bomenrijen gaat het om bomen verspreid over de gehele rij.

Figuur 16. Eik met voor vleermuizen geschikte holte aanwezig in de bomenrij direct ten oosten van het plangebied.

3.3.2 *Overige zoogdiersoorten*

Tijdens het veldbezoek zijn molshopen en muizenholletjes vastgesteld. Mol is een licht beschermde soort (tabel 1 van de Flora- en faunawet). De muizenholletjes zijn vermoedelijk afkomstig van soorten als bosmuis en rosse woelmuis en in mindere mate van bosspitsmuis en veldmuis. In alle gevallen betreft dit soorten opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Binnen het plangebied kunnen ook enkele licht beschermde kleine roofdieren worden verwacht, als wezel en hermelijn. Ook egel is een soort die kan worden verwacht.

Verblijfplaatsen van zwaarder beschermde zoogdiersoorten kunnen binnen het plangebied worden uitgesloten. Voor waterspitsmuis en noordse woelmuis komt door het droge en bosachtige karakter van het plangebied geen geschikt leefgebied voor. In het plangebied zijn geen dassenburchten of nesten van eekhoorn aanwezig. Beide soorten zijn echter wel in het verleden in de regio waargenomen. Voor beide soorten kan het plangebied daarom wel deel uitmaken van het foerageergebied. Er vindt echter geen aantasting van essentieel foerageergebied plaats. Ook voor boommarter vormt het plangebied geschikte habitat, maar voor deze soort bevindt het plangebied zich echter ver buiten het bekende verspreidingsgebied. Voorkomen van boommarter binnen het plangebied kan om deze reden worden uitgesloten. De bebouwing binnen het plangebied is niet toegankelijk voor steenmarter. In het omringende terrein zijn geen sporen van de soort gevonden. Voorkomen van verblijfplaatsen van steenmarter binnen het gebied kunnen worden uitgesloten.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.4.1 *Amfibieën*

Binnen het plangebied is een geul aanwezig die tijdens het veldbezoek een klein laagje water bevatte (enkele cm diep). Het veldbezoek heeft in een natte periode plaatsgevonden. Naar verwachting is deze geul dan ook niet jaarrond watervoerend, waardoor geen geschikt voortplantingwater voor amfibieën in het plangebied aanwezig is.
Het plangebied vormt echter wel geschikt overwinteringbiotoop voor amfibieën. Dit geldt in eerste instantie voor algemene soorten als bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander. Uit het kilometerhok waar het plangebied in valt, zijn echter ook de zwaar beschermde hei- en poelkikker bekend (Van Uchelen, 2010). Beide soorten overwinteren op land en hebben een actieradius van respectievelijk 300-1200 meter (heikikker) en ongeveer 200 meter (poelkikker). Het bos- en heidegebied waar het plangebied onderdeel van uitmaakt is klein, met verspreid wateren. Er bevinden zich weliswaar wateren op ongeveer 150-200 meter van het plangebied, maar de meest geschikte wateren voor beide soorten bevinden zich meer in westelijke richting (en op minimaal 400 meter afstand). Rond alle potentieel geschikte wateren bevindt zich in alle gevallen vergelijkbare habitat (bos) op kleinere afstand van deze wateren dan het plangebied er vandaan ligt. Dit houdt in dat de kans dat het plangebied gebruikt wordt als overwinteringgebied door hei- of poelkikker verwaarloosbaar is.

3.4.2 *Reptielen*

Het plangebied valt binnen het bekende verspreidinggebied (atlasblok) van adder en levendbarende hagedis (Van Uchelen, 2010). Hazelworm is zowel ten westen van het plangebied (N.P. Dwingelderveld) als ten oosten van het plangebied (Landgoed Vossenberg) bekend. Bovendien is sinds 29 oktober een ecoduct over de A28 bij het Dwingelderveld geopend. Beide factoren maken potentiële aanwezigheid van hazelworm in het bos- en heidegebied waar het plangebied onderdeel van uitmaakt reëel.
Adder komt voor in heideterreinen en pitrusvelden. Meer zwervende exemplaren worden ook aangetroffen op open plekken in bossen, bosranden, ruiger begroeide bermen, etc.

Levendbarende hagedis komt voor op structuurrijke, vaak vochtige plaatsen. Hazelworm komt voor in (halfopen) bossen en bosranden met vaak rijke onderbegroeiing.
Het plangebied bestaat uit een inheems loofbos, met her en der ondergroei van kruiden, een smalle overgang van bosrand en enkele potentiële zonelementen (bulten met aarde, geul). Het plangebied vormt hiermee geen geschikt leefgebied voor adder. Het voorkomen van levendbarende hagedis en hazelworm kan niet op voorhand worden uitgesloten. Het plangebied vormt voor beide soorten weliswaar geen optimale habitat omdat het hiervoor net te weinig structuurrijk is, maar met de aanwezige zonelementen, enkele struiken en lokale ondergroei van kruiden zijn beide soorten niet uit te sluiten. Het plangebied vormt daarom potentieel (jaarrond) leefgebied voor levendbarende hagedis en hazelworm.

3.4.3 Vissen

Beschermde vissoorten worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied komt geen water voor dat in verbinding staat met andere wateren. Binnen het plangebied is wel een afgesloten geul aanwezig die tijdens het veldbezoek een klein laagje water bevatte (enkele cm diep). Het veldbezoek heeft in een natte periode plaatsgevonden. Naar verwachting is deze geul dan ook niet jaarrond watervoerend. Binnen het plangebied is derhalve geen geschikte habitat voor vissen aanwezig.
De doorlopende watergang ten zuiden van het plangebied zou mogelijk leefgebied van vissen kunnen vormen. Omdat tussen het plangebied en deze watergang nog een bomenrij aanwezig is, valt deze watergang ook buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

3.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied is geen geschikte habitat voor beschermde libellen, platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever aanwezig. Door het bosachtige karakter van het plangebied komt ook voor de meeste beschermde dagvlindersoorten geen geschikte habitat voor.
Er zijn echter enkele beschermde ongewervelden die juist wel in bosachtige gebieden voorkomen, te weten iepenpage, woudparelmoervlinder, grote ijsvogelvlinder, keizersmantel, rouwmantel en vliegend hert. Het plangebied bevindt zich echter ofwel ver buiten het bekende verspreidinggebied van de soort (vliegend hert) of de soort is (zo goed als) uitgestorven in Nederland (woudparelmoervlinder, grote ijsvogelvlinder, keizers- en rouwmantel). Voor iepenpage komt geen geschikte waardplant (de iep) voor in het plangebied.

4. ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

4.1 Inleiding beleid EHS Provincie Drenthe

Bron: http://www.provincie.drenthe.nl/loket/reglementen/beleidsregel_concretisering_ecologische_hoofdstructuur

De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal natuurbeleidsplan van 1990 en vervolg heeft gekregen in de Nota ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het POP II (2004) (Omgevingsvisie Drenthe) is dit als beleidsdoel opgenomen. Centraal staan de EHS-doelen. Spelregels in gebieden dienen ter bescherming daarvan en geven criteria om te bepalen welke ruimte er is voor ontwikkelingen. Landelijk is afgesproken dat alle provincies de spelregels vertalen in provinciaal beleid en dat dit beleid vervolgens landt in het bestemmingsplan.

De EHS is een samenhangende structuur van gebieden met bepaalde, per gebied verschillende natuurkwaliteit. Die structuur, de "ecologische hoofdstructuur", moet duurzaam natuurkwaliteit garanderen. Doel is behoud en ontwikkeling van biodiversiteit. Doelen van gebieden zijn samengevat in natuurdoeltypen op de natuurdoeltypenkaart.

Om de doelen in de EHS te realiseren, zijn in veel gevallen maatregelen nodig. Deze hebben betrekking op milieucondities en inrichting en beheer van gebieden. Daarnaast zijn spelregels nodig om EHS-doelen te beschermen en ontwikkelingen mogelijk te maken. Spelregels staan beschreven in de Nota ruimte en in POP II. In 2007 hebben Rijk en provincies aanvullende spelregels afgesproken, die onder voorwaarden ontwikkelingen in de EHS mogelijk maken.

4.1.1 Belangrijkste spelregels EHS

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het ‘nee, tenzij’-regime. Indien een voorgenomen ingreep de ‘nee, tenzij’-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het ‘nee, tenzij’-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

Binnen de gebieden waar het ‘nee, tenzij’-regime van kracht is, zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn èn er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen geldt het vereiste dat de schade zoveel mogelijk moet worden beperkt door mitigerende maatregelen. Resterende schade dient te worden gecompenseerd. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht.

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

De relevante EHS-natuurdoelen en –kwaliteit zijn beschreven in provinciale natuurdoelenkaarten en/of natuurgebiedsplannen.

4.1.2 *Ontwikkelingen binnen de EHS*

Ontwikkelingen en ingrepen kunnen plaatsvinden in een gebied als voldaan wordt aan 2 voorwaarden:
- de ingreep is "van groot openbaar belang" en
- er zijn geen alternatieven mogelijk.

Bovendien moet de initiatiefnemer zorgen dat de nadelige effecten op de natuur worden verzacht ("mitigatie"). Als mitigatie niet mogelijk of niet voldoende is, dan moet de initiatiefnemer compenseren, dat wil zeggen de verloren gegane natuur op een andere plek vervangen wordt door nieuwe natuur.

Geen "groot belang", toch doorgang
Ingrepen in de EHS die niet "van groot openbaar belang" zijn, zijn onder voorwaarden toch mogelijk door toepassing van 2 nieuwe spelregels: *EHS-saldobenadering* en *Herbegrenzen EHS*. Deze 2 instrumenten moeten zorgen dat de EHS niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt. De saldobenadering is daarbij gericht op een combinatie van meerdere projecten. Het herbegrenzen is bedoeld voor kleinere ingrepen.

EHS-saldobenadering
Met de EHS-saldobenadering zijn ontwikkelingen in de EHS mogelijk onder de volgende voorwaarden:
- er is sprake van een combinatie van projecten;
- er is een gebiedsvisie, die wordt ingediend bij de provincie;
- de kwaliteit van de EHS verbetert.

Herbegrenzen EHS
Bij herbegrenzen van de EHS kan de provincie de huidige begrenzing van de EHS aanpassen. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen. Dit kan om 2 redenen gedaan worden. Ten eerste is er het herbegrenzen "om ecologische redenen", dus om de natuur zelf betere ontwikkelingskansen te geven. Deze mogelijkheid bestond al. Nieuw is het herbegrenzen "om andere dan ecologische redenen".

4.2 EHS toetsing Kampsweg 27 Wijster

Tijdens het overleg met de provincie is naar voren gekomen dat het plangebied niet begrensd is als nieuwe natuur. Huidig gebruik (binnen de lopende vergunningen en planologisch kader) wordt als per definitie passend met de EHS doelen gezien. Omdat de beoogde bedrijfsuitbreiding niet past binnen de bepalingen van het bestaande bestemmingsplan, is voor de realisatie van de beoogde plannen een wijziging van de vergunning nodig (gegevens Rho adviseurs voor leefruimte). Deze wijziging van het bestemmingsplan geeft alsnog aanleiding tot toetsing van eventuele effecten op de EHS. Omdat het gehele plangebied zelf als erf met bedrijfsbestemming gedefinieerd is en niet gedefinieerd is als natuurdoeltype, betreft dit enkel toetsing op de naaste EHS omgeving.

4.2.1 *Ligging binnen de EHS*

Het gehele plangebied ligt binnen de begrenzing van de EHS van de Provincie Drenthe (zie figuur 17). In de beschikbare kaarten van de provincie (vanaf 2007) is het gehele plangebied steeds als deel van de EHS opgenomen.

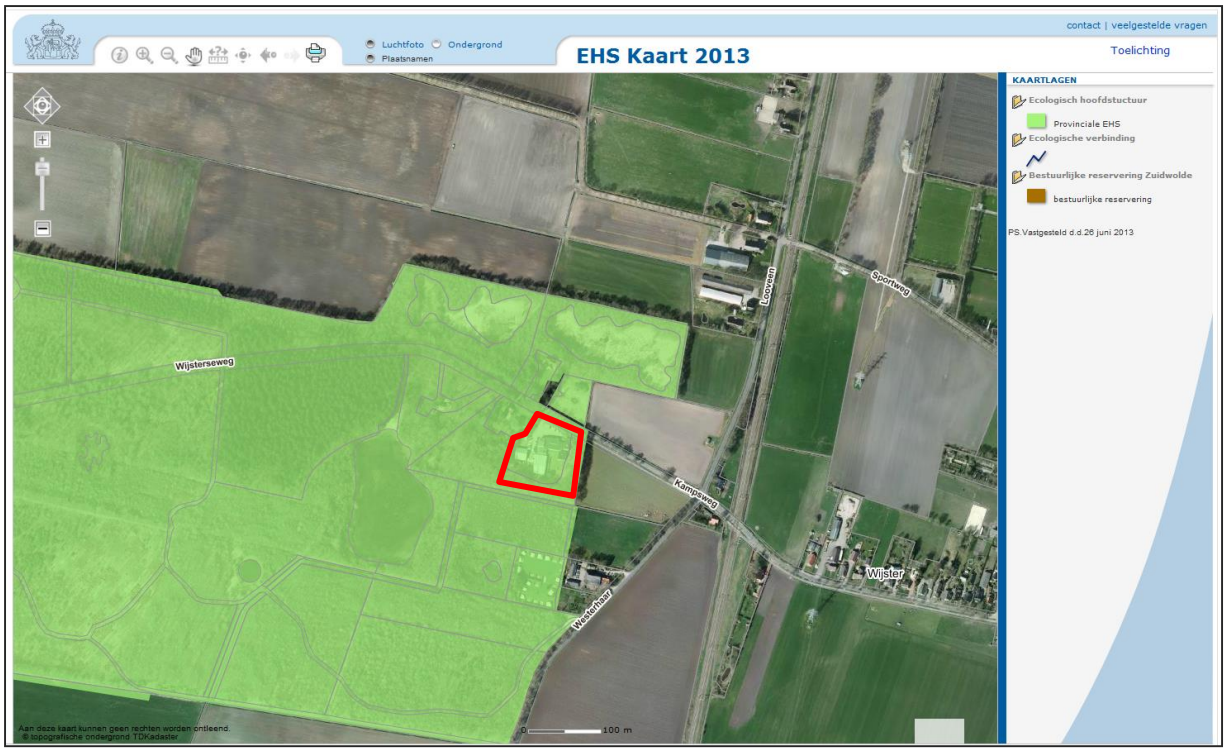

Figuur 17. Ligging van het plangebied binnen de EHS van de Provincie Drenthe.

4.2.2 Toetsing wezenlijke kenmerken en waarden EHS

In figuur 18 zijn de gedefinieerde natuurdoeltypen voor het gebied weergegeven. Uit deze figuur komt, zoals hierboven al aangegeven, dat voor het plangebied zelf geen natuurdoeltype is gedefinieerd. Rond het plangebied zijn de volgende natuurdoeltypen gedefinieerd:

1. eiken- en beukenbos van lemige zandgronden;
2. bos van arme zandgronden;
3. bloemrijk grasland;
4. natte heide.

De beoogde uitbreiding vindt plaats binnen het bestaande perceel. Het perceel zelf heeft echter geen vastgesteld natuurdoel, waardoor enkel eventuele effecten op omringende natuurdoeltypen aan de orde zijn. Effecten die aan de orde zijn bij uitbreiding van bebouwing en/of verharding zijn:

- Toename licht;
- Toename geluid;
- Toename bewegingen mensen en voertuigen;
- Veranderde afwatering.

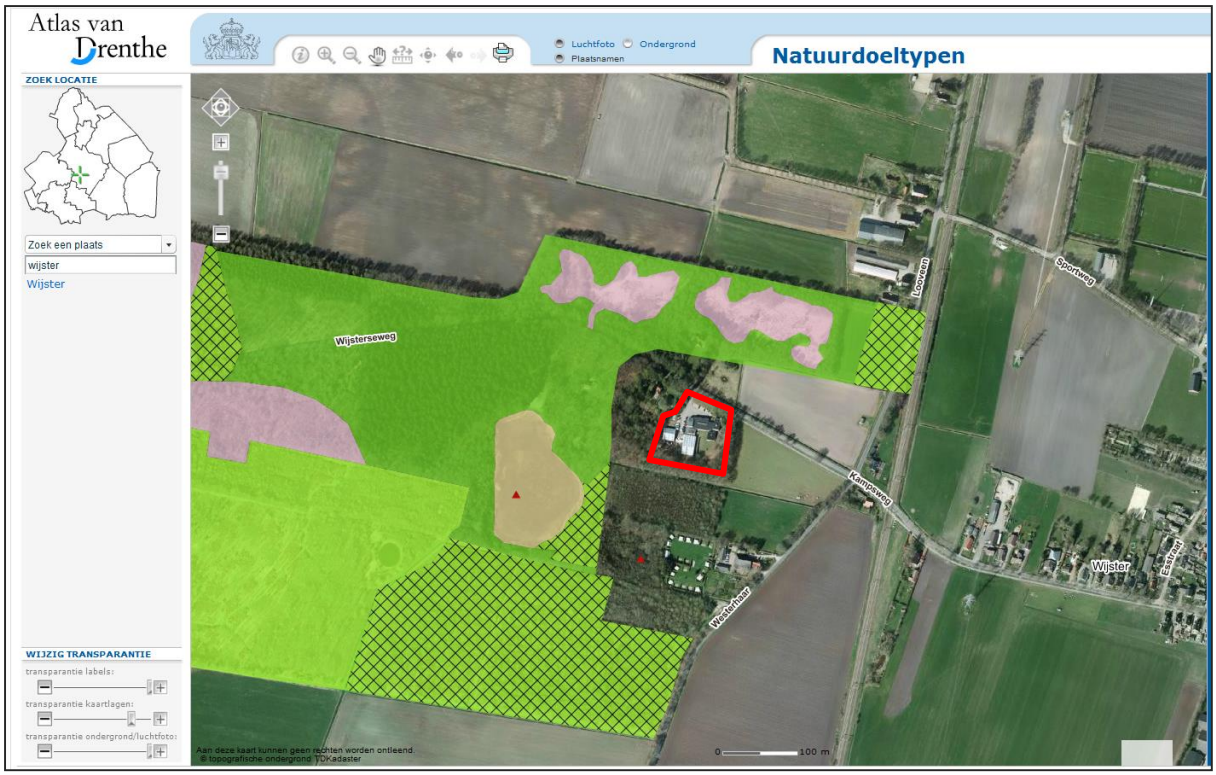

Figuur 18. Gedefinieerde natuurdoeltypen rondom het plangebied.

Toename licht
Zowel uitbreiding van de bebouwing (en dan met name van de kassen) en eventuele aanleg van verlichting zou kunnen leiden tot een toename aan licht. Alle uitbreiding van de bebouwing vindt plaats aan de zuid- en westkant van het perceel. Hierdoor zijn effecten op de natuurdoeltypen ten noorden van de Kampsweg uit te sluiten omdat het licht geblokkeerd wordt door de nu al aanwezige bebouwing en bomen. De enige uitzondering hierop zou aanleg van verlichting aan de uitrit bij de Kampsweg zijn, waarbij wel uitstraling zou kunnen optreden in noordelijke richting. Aanleg van verlichting wordt echter niet in de beoogde plannen vermeld. Bovendien bevinden de begrensde natuurdoeltypen zich op ongeveer 100 meter afstand van de beoogde uitrit. Gangbare verlichting heeft geen uitstraling over deze afstand.

In oostelijke richting is geen EHS aanwezig.

In zuidelijke richting zou sprake kunnen zijn van extra lichtuitstraling. Tussen het plangebied en de gedefinieerde natuurdoeltypen is echter een jonge aanplant aanwezig, die alle extra lichtuitstraling in die richting zal dempen.

In westelijke richting worden twee nieuwe loodsen bijgeplaatst, waardoor uitstraling van verlichting op de westelijke gelegen natuurdoeltypen wordt voorkomen.

Toename geluid
In de bestaande situatie zijn de activiteiten vooral geconcentreerd aan de noord- en westzijde van het perceel. Door de verschuiving van een deel van de parkeervoorzieningen en verharding naar de oost- en zuidkant van het perceel zal in het oostelijk en zuidelijk deel van het plangebied de geluidsbelasting permanent toenemen. In het noordelijk deel van het plangebied wordt, door de verschuiving van parkeergelegenheid en verharding naar het zuidelijk deel van het plangebied, op langere termijn de geluidsbelasting iets minder. Aan de

westzijde blijft de hoeveelheid verharding gelijk. Doordat het bedrijf uitbreidt, is echter niet uit te sluiten dat er een kleine toename in het aantal vervoersbewegingen en hiermee in geluidsbelasting optreedt. Tijdens de werkzaamheden (bouw- en sloopwerkzaamheden) is er in alle delen van het plangebied sprake van extra geluidsbelasting.

In noordelijke richting is dus enkel sprake van extra geluidsbelasting tijdens de werkzaamheden. De begrensde natuurdoeltypen bevinden zich in een noordelijke richting op ongeveer 100 meter afstand van het plangebied. Verstorende effecten van de betreffende geluiden zijn over deze afstand verwaarloosbaar.

In oostelijke richting is geen EHS aanwezig.

In zuidelijke richting is zowel tijdens de werkzaamheden als in de permanente situatie sprake van extra geluidsbelasting. Tussen het plangebied en de gedefinieerde natuurdoeltypen is echter een jonge aanplant aanwezig, met ernaast een boerderij en een kampeerterrein. De extra geluidsbelasting op de aanwezige natuurdoeltypen in zuidelijke richting is daarom te verwaarlozen.

In zuidelijke richting is in ieder geval tijdens de werkzaamheden en mogelijk permanent sprake van extra geluidsbelasting. Op dit deel van het plangebied worden aan de bestaande loods twee nieuwe loodsen bijgeplaatst, die een deel van het geluid zullen weerkaatsen. Hierdoor wordt extra geluidsbelasting buiten het plangebied tijdens de ingebruikname van de nieuwe verharding gedempt tot verwaarloosbare proporties. Tijdens de werkzaamheden zelf zou wel geluidsverstroring op kunnen treden, omdat dan deze loodsen nog niet geplaatst zijn. Westelijk van het plangebied zijn de natuurdoeltypen bos en bloemrijk grasland aanwezig. Schadelijke effecten zouden kunnen optreden op vogels. Vooral tijdens het broedseizoen zijn vogels kwetsbaar voor verstoring. Verstoring kan daarom eenvoudig worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, dit is overeenkomstig met bepalingen uit de Flora- en faunawet.

Toename bewegingen mensen en voertuigen
De uitbreiding van het bedrijf houdt in dat er een toename van het aantal bewegingen in personen te verwachten is. Dit beperkt zich echter tot het terrein zelf. Tevens heeft uitbreiding van het bedrijf mogelijk een beperkte verkeersaantrekkende werking tot gevolg. Er treedt in ieder geval een verschuiving op van de bewegingen van mensen en voertuigen van de noordwestzijde naar de zuidoostzijde van het perceel. Bewegingen van mensen en voertuigen zijn verstorend voor vogels.
Tijdens de werkzaamheden zouden dieren kunnen worden overreden. Gezien de beperkte snelheid op het terrein is dit enkel een risico voor minder mobiele soorten. In het gebied zijn enkele zeldzame en beschermde soorten amfibieën en reptielen bekend, zoals hei- en poelkikker, adder, levendbarende hagedis en hazelworm. Andere zeldzame en of beschermde hiervoor gevoelige soorten zijn niet aanwezig. Ten slotte kan sprake zijn van vervuiling en toename van de voedselrijke depositie door een de mogelijke toename in uitlaatgassen.

Verstoring van vogels kan voor enkele soorten in open landschappen optreden tot ongeveer 100 meter. Het plangebied bevindt zich echter in een besloten landschap en de afstanden tot de natuurdoeltypen van de EHS zijn in alle richtingen voldoende om verstoring van vogels te voorkomen.
In het uiterste geval kunnen tijdens de werkzaamheden minder mobiele dieren worden aangereden. Het plangebied wordt omringd door meer bos- en heidegebied. Door de beperkte grootte van het plangebied en de aanwezige, niet optimale, habitat vormt het plangebied voor de genoemde beschermde amfibie- en reptielsoorten geen hoog kwalitatief leefgebied.

Bovendien heeft de aanwezigheid van de doorgaande Kampsweg/Wijsterseweg naar verwachting veel meer invloed op deze soorten dan de ontwikkelingen in het plangebied. In geval er enkele dieren zouden worden overreden heeft dit derhalve geen effect op de populatiegrootte in het gebied en hiermee niet op de waarden van de omliggende EHS.
De extra verkeersbewegingen zijn naar verwachting niet zodanig dat deze zullen bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit en aan voedselrijke depositie op de omliggende natuurdoeltypen.

Veranderde afwatering
De beoogde ontwikkeling leidt tot een toename van het verhard oppervlak met circa 2.500 m^2. Verhard oppervlak leidt tot een versnelde afvoer van hemelwater. In de bestaande situatie zijn direct ten oosten en zuiden van het plangebied een watergang en al dan niet watervoerende greppel met ernaast een agrarisch perceel aanwezig. Deze elementen maken een beperkte toename in de snelheid van de waterafvoer in het plangebied verwaarloosbaar ten opzichte van de verdrogende effecten die deze elementen op de omliggende natuurdoeltypen hebben.

5. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Overzicht beschermde soorten Ff-wet

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfsplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T3
Vogels	Kool- en pimpelmees, boomklever, grote bonte specht	x	x			x
	Broedvogels in algemene zin	x	x			x
Zoogdieren	Gebouwbewonende vleermuizen (hoofdgebouw)		x			x
	Boombewonende vleermuizen		x			x
	Mol	x		x		
	Egel		x	x		
	Algemene muizensoorten	x		x		
	Algemene kleine roofdieren		x	x		
Amfibieën	Algemene amfibieën (overwinteringhabitat)		x	x		
Reptielen	Hazelworm		x			x
	Levendbarende hagedis		x		x	

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3: Zwaar beschermd

5.2 Effectbepaling, conclusies en aanbevelingen Ff-wet

- *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

In het plangebied zijn meerdere soorten vogelsoorten uit categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten te verwachten. Hiervan zijn er drie tijdens het verkennende veldbezoek daadwerkelijk waargenomen (kool- en pimpelmees en boomklever). Deze drie soorten maken zowel gebruik van natuurlijke holten, als van nestkasten. De bomen uit de bomenrijen rondom het plangebied hebben de grootste waarden ten aanzien van natuurlijke holten. Hierdoor blijft naar verwachting het aanbod aan natuurlijke nestgelegenheid voldoende om deze soorten te kunnen handhaven. Binnen het plangebied is één boom met nestkast aanwezig. Deze moet verplaatst worden naar buiten het plangebied. De te handhaven bomenrij ten oosten en zuiden van het plangebied is hiervoor geschikt.

Van grote bonte specht zijn binnen het plangebied sporen waargenomen. Mogelijk dat zich binnen het plangebied een nestplaats bevindt. Het plangebied grenst aan een doorlopend bos, waardoor verwacht mag worden dat er in de omgeving voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar blijft.

- *Broedvogels in algemene zin*

Binnen het plangebied kunnen verschillende soorten worden verwacht, dit gaat zowel om de bosstroken als de klimophaag centraal in het plangebied. Met broedvogels zal rekening moeten worden gehouden met het uitvoeren van zowel kap-, bouw- als graafwerkzaamheden. Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen kan grotendeels voorkomen worden dat dit gebeurt. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

- *Vleermuizen*

Binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten (hoofdgebouw) voorkomen. Het blok met stootvoegen is weliswaar niet het blok dat gesloopt wordt, maar grenst hier direct aan. Hierdoor valt dit blok zeker binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Met uitvoeren van sloop- en of bouwwerkzaamheden kunnen aanwezige verblijfplaatsen verstoord worden.
Binnen het plangebied zijn ook enkele bomen aanwezig met voor vleermuizen geschikte holten. Met kap van deze bomen verdwijnen de eventueel aanwezige verblijfplaatsen hierin. Zelfs als deze bomen gehandhaafd blijven is verstoring van eventuele verblijfplaatsen of het microklimaat rondom deze verblijfplaatsen niet uit te sluiten.
In meerdere bomen uit de bomenrijen ten zuiden en oosten van het plangebied bevinden zich voor vleermuizen geschikte holten. Deze bomen blijven weliswaar behouden, maar verstoring van eventuele verblijfplaatsen of het microklimaat rondom deze verblijfplaatsen is niet uit te sluiten.

Er is daarom nader onderzoek nodig naar de eventuele verblijfplaatsen van zowel gebouwbewonende als boombewonende vleermuizen. De aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen zal moeten worden bepaald door jaarrond nader onderzoek tijdens de actieve periode van vleermuizen. Voor de juridische houdbaarheid van het vleermuisonderzoek, wordt dit uitgevoerd conform de laatste versie van het Vleermuisprotocol (27-03-2013), opgesteld door de GaN, het NGB en de Zoogdiervereniging.

- *Reptielen*

Het plangebied vormt potentieel leefgebied voor de levendbarende hagedis en de hazelworm. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden in de groene ruimte van het plangebied kunnen eventueel aanwezige dieren worden verwond of gedood.
Daarnaast wordt een klein deel van het potentiële leefgebied omgezet in bebouwing en verharding. Het areaal aan potentieel leefgebied dat hierdoor zou verdwijnen is beperkt tot ongeveer 2500 m^2 en zowel kwantitatief als kwalitatief verwaarloosbaar in verhouding tot het omringende leefgebied.

Door het treffen van mitigerende maatregelen en het aanpassen van de uitvoeringsperiode van de werkzaamheden in de groene ruimte van het plangebied kan voorkomen worden dat eventueel aanwezige dieren worden gedood of verwond. Tijdens de overwinteringperiode zijn de dieren het meest kwetsbaar, omdat zij dan niet actief zijn. De graaf-, grond- en transportwerkzaamheden zouden daarom buiten de overwinteringperiode moeten worden uitgevoerd, globaal buiten de periode begin oktober tot eind april. Bovendien zou de buitenrand van het terrein tijdens de werkzaamheden moeten worden voorzien van een

reptielwerend raster of zullen de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.
Het uitvoeren van nader onderzoek zou duidelijkheid kunnen scheppen over het voorkomen van beschermde reptielensoorten en hiermee de noodzaak tot het treffen van de genoemde maatregelen. Dit nader onderzoek zou dan uitgevoerd moeten worden tijdens de actieve periode (periode mei – september), in het voor- of najaar.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er wordt een aantal licht beschermde zoogdiersoorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage I) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

5.3 Samenvatting EHS toetsing

De benodigde wijziging van het bestemmingsplan geeft aanleiding tot toetsing van eventuele effecten op EHS natuurdoeltypen. Omdat het gehele plangebied zelf als erf met bedrijfsbestemming gedefinieerd is, betreft dit enkel toetsing op de naaste EHS omgeving. Met de voorziene werkzaamheden en inrichting zijn geen schadelijke effecten op de waarden en kernmerken van de EHS te verwachten.

5.4 Samenvatting project

- **Broedvogels**: Werken buiten het broedseizoen (ongeveer tussen maart en eind juli), anders inschakelen ecologische begeleiding.
- **Vogelsoorten opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten:** verplaatsen nestkast tot buiten het plangebied.
- **Vleermuizen**: Nader onderzoek volgens vleermuisprotocol (hoofdgebouw en bomen terrein).
- **Reptielen**: treffen mitigerende maatregelen anders nader onderzoek uitvoeren in de periode mei – september.
- Overige soorten: Naleven **zorgplicht**.
- **EHS**: er zijn geen negatieve effecten van het project op de doelstellingen van de EHS te verwachten.

6. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur. *Vleermuisprotocol 2013*, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

Van Uchelen, E. (red.) (2010). Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel. Bedum.

Dienst Regelingen. Soortenstandaards:

- Heikikker
- Poelkikker
- Levendbarende hagedis

Websites quickscan Flora- en faunawet:
www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.drloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.vlindernet.nl

bagviewer.geodan.nl

Websites EHS:
http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehs2013.html

http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/natuurdoeltypen.html

http://www.provincie.drenthe.nl/loket/reglementen/beleidsregel_concretisering_ecologische_hoofdstructuur

http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2007/08/20/spelregels-ehs.html

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2)houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Artikel 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfsplaatsen.

➢ Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet is van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1,2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. **Tabel 1: Licht beschermde soorten:** **vrijstelling**
2. **Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:** **gedragscode of ontheffing**
3. **Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:** **ontheffing**

<u>Tabel 1-soorten:</u> Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

<u>Tabel 2 –soorten:</u> Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door de ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfsplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.
Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht

moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets' aan drie criteria. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
2) er is geen alternatief voor de ingreep
3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:
1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt

gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.

BIJLAGE II. SPELREGELS EHS PROVINCIE DRENTHE

Bron:
http://www.provincie.drenthe.nl/loket/reglementen/beleidsregel_concretisering_ecologische_hoofdstructuur

1, INLEIDING

De EHS is een Drentse kernkwaliteit. Hoewel de EHS in het Provinciaal omgevingsplan (POP) II is gedefinieerd, heeft niet iedereen eenzelfde beeld bij de EHS. Er zijn ook verschillende kaarten EHS. Dat is verwarrend. Vandaar dat de provincie nu een concrete beschrijving van de EHS heeft vastgesteld. Er is nu 1 kaart EHS, met doelen en spelregels in gelden in de EHS.

De EHS is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). Die structuur, de ecologische hoofdstructuur, moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit waarborgen. Een belangrijk deel van de Nederlandse biodiversiteit wordt overigens ook buiten de EHS gevonden; ook daar is zorg voor nodig.

De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal natuurbeleidsplan van 1990 en vervolg heeft gekregen in de Nota ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het POP II (2004) is dit als beleidsdoel opgenomen. In 2018 moet de EHS gerealiseerd zijn.

Dit provinciaal document Concretisering EHS Drenthe is een samenvattende beschrijving van de EHS, gebaseerd op wat het POP II zegt over de EHS. Het is geen nieuw beleid.

De bijbehorende kaart is een koepel waaronder verschillende provinciale beleidsonderdelen vallen, zoals het Gebiedsplan (IGGD 2007), de kaart verzuringsgevoelige onderdelen van de EHS (WAV-kaart 2004), aanpak verdroogde gebieden en der-gelijke. Die houden hun eigen werking. Deelname aan realisering van de EHS door bijvoorbeeld overeenkomsten en grondverwerving is en blijft vrijwillig.

Centraal staan de EHS-doelen. Spelregels in gebieden dienen ter bescherming daarvan en geven criteria om te bepalen welke ruimte er is voor ontwikkelingen. Op de kaart staat aangegeven om welke gebieden het gaat. De nadruk ligt op samenhang tussen gebieden, doelen en spelregels.

De spelregels zijn landelijke regels. Landelijk is ook afgesproken dat alle provincies de spelregels vertalen in provinciaal beleid en dat dit beleid vervolgens landt in het bestemmingsplan.

De EHS is een kwalificatie. De daadwerkelijke bescherming geschiedt via verschillende (juridische) beleidsinstrumenten, zoals het bestemmingsplan.

De nagestreefde natuurkwaliteiten worden toegelicht in hoofdstuk 2, Doelen.

De mogelijkheden voor activiteiten in de EHS-gebieden verschillen, afhankelijk van de natuurdoelen en de aard van de activiteit.

In hoofdstuk 3, Spelregels, wordt dit uitgelegd.

Hoofdstuk 4 beschrijft welke gebieden onderdeel zijn van de EHS. Die zijn op kaart weergegeven. De EHS is nog niet afgerond; jaarlijks zal de kaart geactualiseerd worden. Bij deze actualisatie zullen ook externe organisaties betrokken worden.

De EHS heeft ruimtelijke en privaatrechtelijke kanten. Het privaatrechtelijke betreft instrumenten zoals gebiedsplan, subsidies en dergelijke om het EHS-beleid te realiseren en te stimuleren. Daar gaat dit document niet over. Wel gaat het over de ruimtelijke kant, over gebieden waar doelen gelden en waar afspraken zijn gemaakt om doelen te bereiken.

Ook buiten de EHS zijn er natuurgebieden en natuurwaarden; ook daarover gaat het hier nu niet.

2, DOELEN

Doelen EHS

De EHS is een samenhangende structuur van gebieden met bepaalde, per gebied verschillende natuurkwaliteit. Die structuur, de "ecologische hoofdstructuur", moet duurzaam natuurkwaliteit garanderen. Doel is behoud en ontwikkeling van biodiversiteit.

Een groot aantal levensgemeenschappen en soorten is niet gebonden aan 1 gebied of aan 1 gebiedstype. Ze hebben verschillende biotopen nodig om te overleven en om goed te kunnen functioneren, op verschillende momenten in een jaar, in verschillende fasen van de levenscyclus, of gewoon op 1 dag. De biotopen moeten dus geschikt zijn en bereikbaar. Ook gradiënten zijn belangrijk. Dit zijn bijzondere omstandigheden in gebieden met geleidelijke overgangen tussen bodemtypen en watertypen, en daarmee samenhangende variatie in begroeiing, vegetaties en levensgemeenschappen van planten en dieren.

Biodiversiteit is het geheel aan variatie in de natuur, vaak uitgedrukt in soorten. Speciale zorg gaat daarbij uit naar de soorten die specifiek zijn. Daaraan gekoppeld zijn er lijsten met Europese bijzonderheden (natuurkwaliteiten, soorten en levensgemeenschappen) en lijsten met Europees bedreigde of zeldzame soorten; landelijke bijzonderheden en landelijke lijsten met bedreigde soorten en provinciale bijzonderheden en lijsten met bedreigde soorten.

Doelen gebieden

Doelen van gebieden zijn samengevat in natuurdoeltypen op de natuurdoeltypenkaart. Natuurtypen geven houvast (informatie) over de gewenste natuur. De typologie heeft een vegetatiekundige basis, maar een type staat voor een hele levensgemeenschap van planten en dieren. In het Handboek natuurdoeltypen 2001 (Alterra, Bal 2001) is te vinden om welke soorten en soortengroepen het dan gaat. Doel is om de gebieden geschikt te houden of te maken voor die levensgemeenschap. Het handboek geeft ook aan welke gebiedscondities dan nodig zijn.

Soms gelden er vanuit andere beleidslijnen extra of speciale natuurdoelen voor gebieden, bijvoorbeeld vanuit Natura 2000 en de Kaderrichtlijn water (KRW).

In bestaande natuurgebieden gaat het vooral om behoud van natuurkwaliteit, die in nieuwe natuurgebieden nog ontwikkeld moet worden. In veel gebieden is verbetering van de condities van bodem en water nodig om de achteruitgang van natuurkwaliteit te stoppen. Beheersgebieden hebben natuurdoelen die samenhangen met agrarisch grondgebruik. Bij graslanden gaat het om weidevogels, zoogdieren, roofvogels, insecten en andere dieren die op een of andere manier gebruikmaken van dit soort gebieden om te nestelen, te foerageren, te slapen of te rusten of anderszins. Daarnaast gelden botanische doelen die veelal op perceelsranden gerealiseerd kunnen worden. De meeste natuurdoelen van graslanden vragen vochtige bodems en een niet te intensief grondgebruik. Bij akkers gaat het om kenmerkende akkerkruiden en diersoorten die op akkers en akkerranden een plekje vinden, zoals patrijs. De natuurdoelen op akkers stellen vooral eisen aan bodemkwaliteit.

Doelen ecologische verbindingszones

De ecologische verbindingszones zijn essentieel in de EHS. Ze verbinden gebieden waardoor de ecologische kwaliteit van de gebieden en de draagkracht toeneemt.

Levensgemeenschappen van planten en dieren kunnen zich beter handhaven en ontwikkelen. Ecologische verbindingszones zijn regionale verbindingszones die vooral gebruikmaken van bestaande landschapsstructuren. Welke landschapsstructuren dat zijn verschilt per ecologische verbindingszone. In de werkmap EVZ (provincie
Drenthe 2000; bijlage bij Gebiedsvisie NBL, ecologische verbindingszones) is dat aangegeven. Het kan gaan om natte of vochtige elementen, droog en schraal, bossig, fijnmazig of een combinatie ervan. Deze karakteristieken moeten dan worden versterkt.

Ook enkele beekdalen zijn aangewezen als ecologische verbindingszone. Hier is versterking van het karakter van het beekdal belangrijk, zodat dieren en planten een geschikt leefgebied hebben en migratiemogelijkheden. Het

gaat om de beek en andere structuren die samenhang geven binnen een beekdal; zowel in de lengterichting van de beek als dwars op de beek. De verbindingszones in deze beekdalgebieden zijn vochtig en nat en bosachtig van aard.

Ecologische verbindingszones stellen eisen aan de inrichting, het beheer en het grondgebruik van een gebied. Het zijn linten van stroken grond, met stapstenen die plaatselijk wat meer ruimte bieden.

Doelen robuuste verbindingen

Robuuste verbindingen zijn bedoeld voor versterking van de EHS op een robuuste en grootschalige manier. De robuuste verbindingen verbinden hele ecosystemen op landelijke schaal, zodat die duurzaam in stand gehouden kunnen worden. Behalve voor uitwisseling van soorten moeten de robuuste verbindingen zorgen voor (aanzienlijk) meer leefgebied voor de hele levensgemeenschap van planten en dieren van het ecosysteem. Robuuste verbindingen zijn bijvoorbeeld ook bedoeld om herstel van populaties mogelijk te maken, evenals hervestiging bij onvoorziene risico¿s. Robuuste verbindingen vragen veel ruimtebeslag en de hele verbinding krijgt een natuurfunctie. Meer informatie is te vinden in het Handboek robuuste verbindingen (Alterra, 2001). In Noord-Drenthe gaat het om een deel van de natte as Noord-Nederland. Dit is een verbinding van laagveenmoerassen (doel), waar Leekstermeer en Zuidlaardermeer onderdeel van zijn.

Het Hunzedal en de Vledder en Wapserveense Aa zijn zijtakken van de natte as Noord-Nederland. De benedenstroomse gebieden vormen schakels in de reeks laagveenmoerassen. In de bovenlopen wordt de relatie met de hogere gronden versterkt door herstel en ontwikkeling van de gradiënten in de beekdalgraslanden.

Het Hunzedal is via het Zuidlaardermeer verbonden met de natte as, de Vledder en Wapserveense Aa takken aan via de Steenwijker Aa en de Weerribben.

In Zuid-Drenthe ligt een robuuste verbinding tussen de Sallandse heuvelrug en het Drents plateau. Doel is de ecosystemen van de hogere zandgronden te verbinden. Deze robuuste verbinding dient dus te bestaan uit bos en bosjes, droge en vochtige heide, (heischrale) graslanden en dergelijke.

3, SPELREGELS

Om de doelen in de EHS te realiseren, zijn in veel gevallen maatregelen nodig. Deze hebben betrekking op milieucondities en inrichting en beheer van gebieden. Daarnaast zijn spelregels nodig om EHS-doelen te beschermen en ontwikkelingen mogelijk te maken. Spelregels staan beschreven in de Nota ruimte en in POP II. In 2007 hebben Rijk en provincies aanvullende spelregels afgesproken, die onder voorwaarden ontwikkelingen in de EHS mogelijk maken. Afspraak is dat de provincies de spelregels opnemen in het provinciaal beleid en dat dit beleid vervolgens landt in de bestemmingsplannen. De bescherming van de EHS moet in bestemmingsplannen worden vastgelegd.

De spelregels gelden voor alle EHS-gebieden die als egale groene vlakken op de kaart zijn aangegeven. Voor de gearceerde gebieden is het gewenst dat er geen onomkeerbare ontwikkelingen plaatsvinden die de EHS-doelen zouden frustreren. Het POP II biedt daartoe de algemene omgevingskwaliteit en de bijzondere omgevingskwaliteit in milieubeschermingsgebieden. Voor de robuuste verbindingen geldt op grond van de Nota ruimte een formele basisbescherming: in deze zones geen ontwikkelingen die de realisatie van de verbinding in de weg staat.

De spelregels worden hierna beschreven. Ze staan ook op de website van van het Ministerie van LNV en de provincie.

De spelregels gelden voor ontwikkelingen en ingrepen in de EHS-gebieden; het huidige grondgebruik staat niet ter discussie en kan gehandhaafd worden.

Ontwikkeling onder voorwaarden

Ontwikkelingen en ingrepen kunnen plaatsvinden in een gebied als voldaan wordt aan 2 voorwaarden:

- de ingreep is "van groot openbaar belang" en

- er zijn geen alternatieven mogelijk.

Bovendien moet de initiatiefnemer zorgen dat de nadelige effecten op de natuur worden verzacht ("mitigatie"). Als mitigatie niet mogelijk of niet voldoende is, dan moet de initiatiefnemer compenseren, dat wil zeggen de verloren gegane natuur op een andere plek vervangen door nieuwe natuur.

Geen "groot belang", toch doorgang

Ingrepen in de EHS die niet "van groot openbaar belang" zijn, zijn nu onder voorwaarden toch mogelijk door toepassing van 2 nieuwe spelregels: *EHS-saldobenadering* en *Herbegrenzen EHS*. Deze 2 instrumenten moeten zorgen dat de EHS niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt. De saldobenadering is daarbij gericht op een combinatie van meerdere projecten. Het herbegrenzen is bedoeld voor kleinere ingrepen.

EHS-saldobenadering

Met de EHS-saldobenadering zijn ontwikkelingen in de EHS mogelijk onder de volgende voorwaarden:

- er is sprake van een combinatie van projecten;

- er is een gebiedsvisie, die wordt ingediend bij de provincie;

- de kwaliteit van de EHS verbetert.

Herbegrenzen EHS

Bij herbegrenzen van de EHS kan de provincie de huidige begrenzing van de EHS aanpassen. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen. Dit kan om 2 redenen gedaan worden. Ten eerste is er het herbegrenzen "om ecologische redenen", dus om de natuur zelf betere ontwikkelingskansen te geven. Deze mogelijkheid bestond al. Nieuw is het herbegrenzen "om andere dan ecologische redenen".

Daar waar gebieden behalve EHS ook VHR-gebied, Natura 2000-gebied of beschermd natuurmonument zijn, gelden extra regels in verband met instandhoudingsdoelen en specifieke bescherming van soorten. Ook de Boswet blijft van kracht.

4, GEBIEDEN

In het POP II staat de EHS gedefinieerd als "een duurzaam samenhangend stelsel van natuurrelaties en waarden, gebaseerd op een netwerk van gebieden met hoofdfunctie natuur, alsmede gebieden met natuurwaarden in agrarische gebieden".

Het POP II stelt dat de EHS bestaat uit:

- grotere bestaande natuur- en bosgebieden;

- de in het Integraal gebiedsplan Drenthe begrensde natuur- en beheersgebieden;

- ecologische verbindingszones;

- robuuste verbindingen.

Bestaande bos- en natuurgebieden

De grotere bos- en natuurgebieden zijn het hart van de EHS. Ook landgoederen zijn opgenomen voor zover het bos- en natuurgebied is en de in 2004 door gedeputeerde staten als EHS vastgestelde verzuringsgevoelige onderdelen van de EHS. Sommige natuurgebieden hebben ook andere functies, zoals waterwinning. Het huidige grondgebruik in deze gebieden is niet strijdig met de EHS-doelen en kan worden voortgezet. Dat geldt ook voor inliggende erven en recreatieterreinen en dergelijke. Niet opgenomen zijn bos- en natuurgebieden waar beleidsbestemmingen liggen die onverenigbaar zijn met EHS-doelen. Dat zijn regionale bedrijventerreinen, vliegvelden, glastuinbouwgebieden, militaire opslag, oefenterrein en TT-circuit (POP II, kaart 2). Zolang die bestemming op het gebied ligt, is het geen EHS.

Kleinere gebieden behoren tot de EHS als ze bijzondere natuurkwaliteit herbergen, een belangrijke schakel zijn tussen gebieden of anderszins een belangrijke bijdrage leveren aan de EHS, bijvoorbeeld oude bosrestanten en gebiedjes binnen ecologische verbindingszones en robuuste verbindingen. De grotere natuur- en bosgebieden liggen in hoofdzaak in de POP-zones IV, V en VI.

In het Integraal gebiedsplan Drenthe begrensde natuur- en beheersgebieden

Dit zijn landbouwgronden die of omgevormd zullen worden tot natuurgebied (SN-regeling) of waar agrarische natuur ontwikkeld kan worden met behulp van beheersovereenkomsten (SAN-regeling). De ruime jas-gebieden zijn geen onderdeel van de EHS, omdat minder dan 20% van die gebieden in aanmerking komt voor beheersvergoedingen.

Ecologische verbindingszones

Ecologische verbindingszones zijn essentiële onderdelen van de EHS, maar de tracés en de invulling is nog niet overal afgerond. De stand van zaken is weergegeven in het rapport Goed op weg (provincie Drenthe 2007). In dit rapport zijn zoekgebieden voor de invulling van de ecologische verbindingszones in kaart gebracht als een uitwerking van de pijlen op kaart 3 van POP II. Deze zoekgebieden staan gearceerd op de kaart. Daar waar de kaartjes uit het rapport niet de hele ecologische verbindingszone beslaan, hebben wij ze handmatig aangevuld. Voor de Runde is het landinrichtingsplan gevolgd.

De egaal groene gebiedjes onder de arcering zijn onderdeel van de EHS waar de spelregels gelden. Belangrijk is bescherming van hun verbindende functie en de huidige natuurwaarden.

Robuuste verbindingen

De robuuste verbindingen staan gearceerd op de EHS-kaart, omdat ze nog onvoldoende zijn uitgewerkt. De arcering is overgenomen van kaart 3 van POP II. De spelregels gelden niet voor het gearceerde gebied, met uitzondering van de natuurgebiedjes eronder. Zij zijn onderdeel van de EHS.

Als de invulling van de robuuste verbindingen is afgerond, komt dat resultaat op de EHS-kaart.

De arcering van de robuuste verbinding bij Zuidwolde komt niet uit POP II, maar uit het Schetsboek robuuste verbinding Sallandse heuvelrug - Drents Plateau. Dit is een POP-uitwerking die vertrekpunt is voor uitwerking van deze robuuste verbinding. Gedeputeerde staten hebben de Gebiedscommissie Zuidwest-Drenthe gevraagd om een voorkeurstracé te zoeken op grond van dit schetsboek. Onderzoek hiernaar loopt momenteel.

KAART

De EHS van Drenthe is weergegeven op bijgevoegde kaart.

Deze is ook in te zien op www.drenthe.nl/algemeen/kaarten/concretisering EHS.

De volgende GIS-bestanden zijn gebruikt voor de EHS-kaart.

- Eigendom, Het Drentse Landschap

- Eigendom, Staatsbosbeheer

- Eigendom, Natuurmonumenten

- Eigendom, Waterleidingmaatschappij

- Eigendom, particuliere boseigenaren

- Bosuitbreiding, blijvend bos

- Bosreservaat

- Ammoniak en veehouderij, verzuringgevoelige gebieden voor de EHS

- Natuurgebiedsplan, beheersgebied en natuurgebied

- Ecologische verbinding, robuust

- Beekdalen met natuurontwikkeling

- Ecologische verbindingszone, zoekgebied

Procedure aanpassing kaart

De kaart is een kaart in ontwikkeling. De huidige stand van zaken EHS staat op de kaart. Jaarlijks zal deze aangepast worden. Ook de invulling van de ecologische verbindingszones en robuuste verbindingen krijgen daarin hun beslag. De EHS wordt verder aangevuld met gebieden die nog begrensd moeten worden of op andere wijze als EHS worden bestemd. Daarnaast liggen er reserveringen voor gebieden die in landinrichting hun beslag moeten krijgen, de zogenaamde stergebieden.

Bij de actualisatie worden ook externe organisaties geraadpleegd.

BIJLAGE III. SCHEMA TOESING EHS RIJKSBELEID

Bron:
http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en publicaties/rapporten/2007/08/20/spelregels-ehs.html

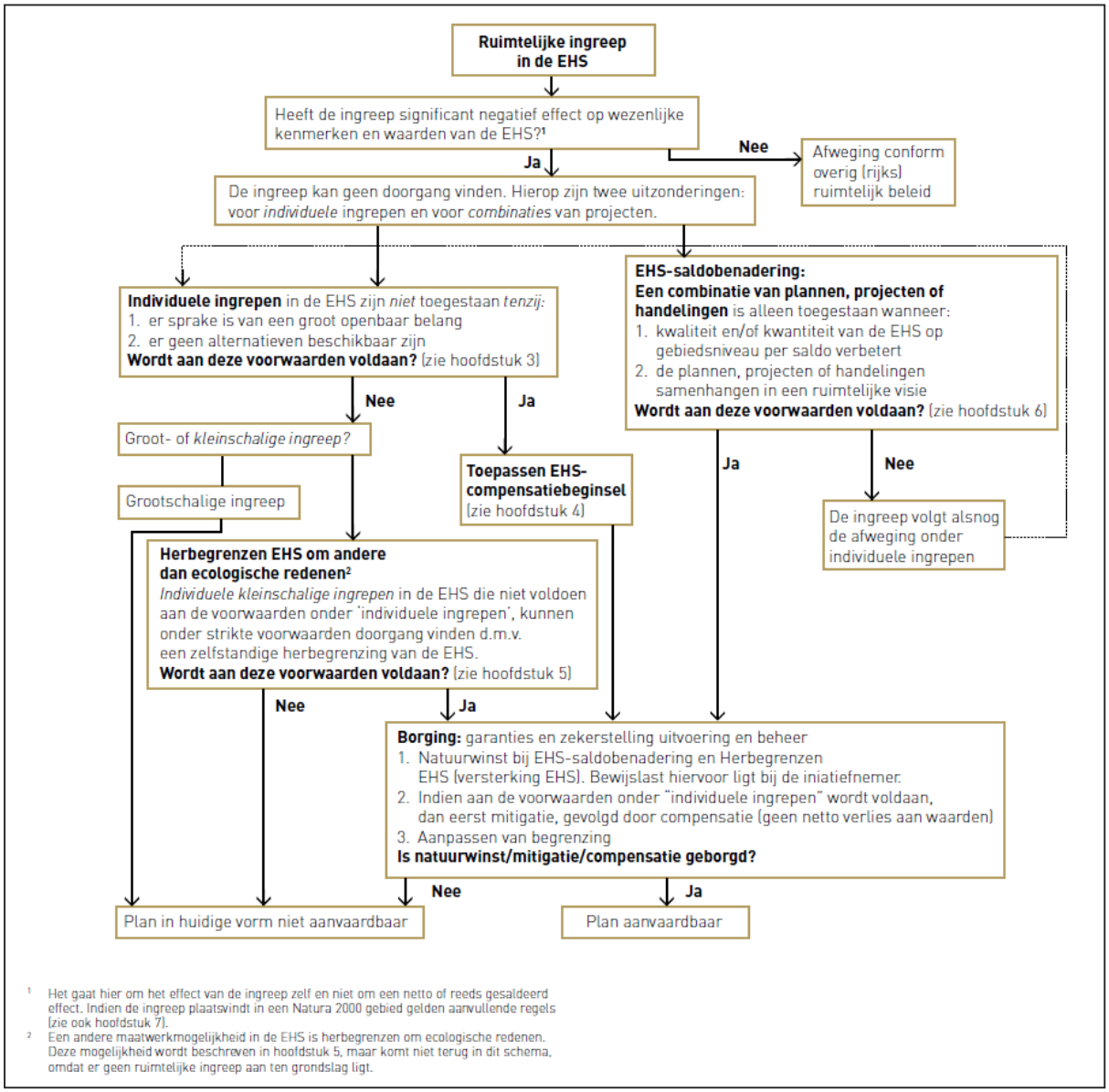

[1] Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaatsvindt in een Natura 2000 gebied gelden aanvullende regels (zie ook hoofdstuk 7).

[2] Een andere maatwerkmogelijkheid in de EHS is herbegrenzen om ecologische redenen. Deze mogelijkheid wordt beschreven in hoofdstuk 5, maar komt niet terug in dit schema, omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt.